

KORU MIESTEN SOLMIONA

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Muotoilu, Hameenlinnan korkeakoulukeskus

Syksy 2021

Sari Vainio

Muotoilu

Tiivistelmä

Hämeenlinnan korkeakoulukeskus

Tekijä Sari Vainio

Vuosi 2021

Työn nimi Koru miesten solmiona

Ohjaajat Pirjo Seddiki

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tavoitteena oli ideoida ja suunnitella yksilöllinen miesten kaulakoru, joka toimisi myös solmion korvaajana tilanteissa, joissa perinteisesti on totuttu käyttämään solmiota. Kerätyn taustatiedon ja itse suunnitelman on tarkoitus toimia pohjana tekijän myöhemmälle miesten korun jatkokehittelylle.

Koska opinnäytetyössä on osittain käsitelty korua pukeutumisen käsitteeseen sisältyvänä esineenä, on taustatiedon hankinnassa käytetty lähteinä sekä koruihin että pukeutumiseen liittyvää kirjallisuutta. Lisäksi tietoa ja näkökulmia on haettu sosiaalisesta mediasta kerättyjen sivustojen ja ajankohtaisten artikkeleiden avulla. Kerätty aineisto pohjusti kohderyhmälle laadittuja haastattelukysymyksiä.

Taustatiedon ja haastattelun kautta nousseiden ideoiden tuloksena syntyi suunnitelma, yksi näkökulma miesten kaulakorusta, joka on suunniteltu korvaamaan miesten solmiota. Koru haluttiin jo suunnitteluvaiheessa suunnitella kantajalleen merkitykselliseksi. Opinnäytetyön lopputuloksen syntyi suunnitelma miesten medaljonki riipuksesta.

Avainsanat koru, kaulakoru, medaljonki

Sivut 38 sivua ja liitteitä 3 sivua

ABSTRACT

Aim of this thesis was to generate an idea to design a unique necklace for men which would replace traditional ties in occasions where the tie has been used before. The found background information and the actual designing is supposed to work later as a base for the writer's following development of men's jewelry.

Because this thesis concerns partly jewelry as part of clothing the background material contains literature from both jewelry and clothing. Social Media has also been used for gathering background information via websites and topical articles. These materials were used as background material to create interview questions made to a separately selected target group.

As a result, from the background information and target group interviews a plan was made to design a men's necklace that could replace a traditional tie. From the beginning of design, the jewelry was intended to be meaningful for its owner. As a result of the thesis the design of the men's medallion was born.

Keywords jewel, necklace, locket

Pages 38 pages and appendices 3 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
1.1	Kysymysten asettelu ja tiedonkeruumenetelmät.....	2
1.2	Prosessi kaavio	2
2	Pukeutuminen	4
2.1	Pukeutuminen kommunikoinnin väline	4
2.2	Koru	5
2.2.1	Korun viestejä.....	6
2.2.2	Merkityksellinen koru	8
2.2.3	Sukupuolittunut koru	10
3	Solmio	11
3.1	Solmion käytöstä käytyä julkista keskustelua.....	12
3.2	Bolo-solmio	15
3.3	gTIE.....	17
4	Sukupuoleton pukeutuminen.....	19
5	Kohderyhmän edustajat	22
5.1	Haastattelu.....	22
5.2	Yhteenveto haastatteluaineistosta.....	24
6	Korun suunnittelu.....	24
6.1	Ideointi ja luonnokset	25
6.2	Valmis korusuunnitelma	30
7	Pohdinta	32
	Lähteet.....	34

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1.	Prosessin mallinnus.....	3
Kuva 2.	Rawiru Waititi	14
Kuva 3.	Bolo-solmio	16
Kuva 4.	Antiikkinen Bolo solmion lukko-osa.....	17
Kuva 5.	gTie kaulavaate	18
Kuva 6.	Kaulavaate.....	19
Kuva 7.	Harry Styles	21

Kuva 8. Harry Styles Vogueen kannessa ja sivuilla	21
Kuva 9. Moodboard siemenkodat	26
Kuva 10. Muodon hakua.....	27
Kuva 11. Moodboard	28
Kuva 12. Medaljonki luonnoksia.....	29
Kuva 13. Luonnoksia ketjun yläosasta	30
Kuva 14. Valmis korusuunnitelma	31

Liitteet

Liite 1.	Haastattelukysymykset
----------	-----------------------

1 Johdanto

Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella koru, joka soveltuu käytettäväksi miesten solmion sijasta paidan taitekauluksen alla. Tavoitteena oli suunnitella miehille jotain, joka jollain lailla poikkeaisi suomalaisen miehen perinteisestä pukeutumisesta. Aiheen valinnan motiivina oli kiinnostukseni korumuotoiluun, joka on lähtöisin aiemmin käydystä korumuotoilun opintojaksosta. Lisäksi olen aiemmalta koulutukseltani vaatetusalan artesaani, joten oli luonnollista, että opinnäytetyöni sivuaa pukeutumista. Idean opinnäytetyölleni sain tutustuttuani gTie-nimisen yrityksen kaulavaatteisiin, jonka suunnittelija Jenni Ahtiainen oli pyrkinyt jo vuosia uudistamaan perinteistä näkemystä miesten pukeutumisesta luoden uudenlaisia kaulavaatteita solmion vaihtoehdoksi.

Opinnäytetyön aiheen taustalla on miesten vähentynyt solmion käyttö, joka antaa tilaa uusille persoonallisemmille kaulassa pidettäville asusteille. Ilmiö johtuu siitä, että miesten pukeutumiskulttuuri on parin viime vuosikymmenen aikana vähitellen vapautunut ja pukeutumiskulttuuriin liittyvien perinteisten normien merkityksiä on alettu kyseenalaistaa. Samalla solmio on menettänyt vuosisataista asemaansa suomalaisten miesten pukeutumisessa. Nyt korostetaan pukeutujan persoonan mukaista pukeutumista jopa ohi pukeutumisetiketin. Uuteen pukeutumiskulttuuriin kuuluu sallivuus, jonka ääripäänä voi pitää yhtä opinnäytetyön tekemisen aikana esiin noussutta ilmiötä: sukupuolieta pukeutumista.

Opinnäytetyö noudattelee Double Diamond suunnitteluprosessia, joka jakautuu kahteen osaan: taustatiedonhankinta- sekä suunnitteluosaan. Tiedonhankinta sisältää kirjallisen aineiston sekä sen pohjalta laaditun neljän kohderyhmäläisen strukturoidun haastattelun. Edellä mainitut aineistot yhdessä ovat olleet määrittelemässä korun suunnittelua.

Opinnäytetyön tuloksena on tutkitun aineiston pohjalta käsin piirretty miesten korun alustava luonnosmainen suunnitelma, josta ilmenee korun muotokieli. Suunnitelma toimii suuntaa antavana pohjana myöhemmälle jatkokehittelylle. Opinnäytetyö on rajattu niin, ettei se sisällä korun yksityiskohtia tai rakenteita, eikä siinä syvennyttä materiaalien

ominaisuuksiin tai työstämiseen. Opinnäytetyössä ei myöskään käsitellä miesten pukeutumisen trendejä. Opinnäytetyöllä ei ole tilaajaa.

1.1 Kysymysten asettelu ja tiedonkeruumenetelmät

Opinnäytetyölle asetetut tutkimuskysymykset:

Opinnäytetyön pääkysymyksenä on:

- Millainen on miesten koru, joka korvaa miesten käyttämän solmion?

Opinnäytetyön alakysymyksiä ovat:

- Mitkä ovat kohderyhmän edustajien mielestä mieluisimmat korujen materiaalit?
- Mitkä ovat miesten korujen tunnusomaisia piirteitä?

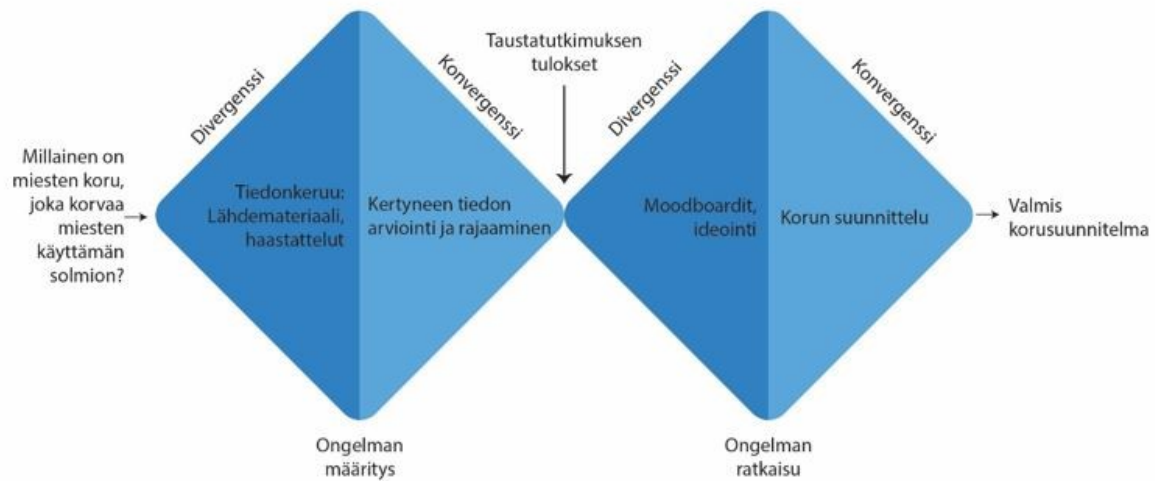
Taustatiedon hankinnassa tiedonkeruumenetelminä käytettiin kuhunkin aiheeseen soveltuvaa lähdettä. Lähteen valintaan vaikuttivat esimerkiksi aiheen ajankohtaisuus, jolloin kirja lähteitä ei ollut käytettävissä. Lähteitä, joita opinnäytetyössä käytettiin, olivat: kirjallisuus, somekanavat, aikakausi- ja sanomalehdet sekä MTV:n uutispalstat.

Opinnäytetyölle asetetut alakysymykset sekä taustatieto olivat osaltaan ohjaamassa haastattelukysymysten laadintaa. Taustatieto ja haastattelusta saatu aineisto yhdessä ohjasi ja raamitti ideointiprosessia, jonka lopputuloksena saatiin vastaus pääkysymykseen.

1.2 Prosessi kaavio

Opinnäytetyön eteneminen noudatteli Double Diamond muotoilun prosessia. Mallissa suunnitteluprosessi on jaettu kahteen selkeään toisiaan seuraavaan osaan eli timanttiin. Ensimmäinen timantti keskittyy ennalta asetetun ongelman tutkimiseen sekä ymmärtämiseen ja prosessin toinen timantti, saadun ymmärryksen pohjalta, ongelman ratkaisun kehittämiseen. Prosessille on ominaista divergenssi ja konvergenssi vaiheiden vuorottelu, jossa divergentti ajattelu etsii mahdollisimman paljon eri vaihtoehtoja, joita konvergenssivaiheessa arvioidaan, suodatetaan ja kiteytetään tulokseksi (Kuva 1). (Design Council, 2015)

Kuva 1. Prosessin mallinnus (Design Council, 2015)

Ongelman määrittelyn ja rajausten jälkeen opinnäytetyön prosessi jatkui taustatiedon hankinnalla. Koska pukeutuminen on laaja käsite, tarkastelin sitä oman aiheeni kannalta valikoiden. Taustatiedoissa käsittelen pukeutumista kommunikoinnin välineenä ja korun merkityksiä melko yleisellä tasolla, mutta ne taustoittavat omalta osaltaan työtä ja toimivat haastattelukysymysten pohjana. Miesten pukeutumiseen vaikuttavista tekijöistä valittiin työn kannalta kaksi olennaista asiaa: sukupuoleton pukeutuminen ja solmion käytön väheneminen. Lähteinä näiden ilmiöiden tarkastelulle olivat lehtiartikkelit ja MTV:n uutisjulkaisut. Lisäksi gTie:n kaulavaatteet, jotka osaltaan vaikuttivat opinnäytetyön aiheen valintaan, esitellään muutamien esimerkkikuvien kautta.

Käyttäjätietoa hankittiin valitusta neljän miehen kohderyhmästä strukturoidun lomakehaastattelun avulla. Lomakehaastattelu noudatti etukäteen tehtyä haastattelulomaketta, jonka kysymykset ja kysymys järjestys olivat ennalta suunniteltuja (Hirsjärvi ym., 1996, s. 208). Lomakehaastattelu valikoitui menetelmäksi koska vastauksia haluttiin tiettyihin kohdennettuihin kysymyksiin, jotka nousivat esiin tausta-aineistosta. Aineiston pohjalta koottiin kirjallinen yhteenveto.

Korun ideointiprosessi pohjasi haastattelujen kautta kerättyyn aineistoon, jossa huomioitiin tausta-aineistosta esiin nousseet ilmiöt. Ideointia tehtiin käsivaraisesti piirtämällä. Ideoiden

pohjalta tehtiin suuntaa antava suunnitelma korusta, joka vastasi opinnäytetyön pääkysymykseen: Millainen on miesten koru, joka korvaa miesten käyttämän solmion?

2 Pukeutuminen

Käsittelen tässä kappaleessa lyhyesti pukeutumista, sillä korut kuuluvat olennaisena osana pukeutumiseen. Lisäksi molemmilla on tärkeä tehtävä ihmisten välisessä nonverbaalisessa viestinnässä.

Pukeutuminen on laaja käsite, jonka alla vaatetus on useimmissa kulttuureissa sen näkyvin ilmentymä. Pukeutuminen kattaa kuitenkin kaiken vaatetuksesta asusteisiin, kampauksista koruihin sekä ihon koristelun kuten tatuoinnit ja lävistyksset. Pukeutuminen on hyvin kulttuurisidonnaista. Joissakin kulttuureissa ihmisen katsotaan olevan pukeutunut vaikei hän lainkaan käyttäisi vaatteita. Tällöin korut, ihon kuvioinnit ja lävistyksset toimivat pukeutumisen välineinä. Kuitenkin jokainen kulttuuri pitää aina huolen siitä, että kulttuurin sisällä elävät ihmiset ovat aina jollain tavalla pukeutuneet. (Koskennurmi-Sivonen, 2000, s. 4; Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 6)

2.1 Pukeutuminen kommunikoinnin väline

Pukeutuminen on merkityssisällöltään hyvin ilmaisuvoimainen ja käytännön tehtävien lisäksi sen merkitys on toimia merkinä, millä tarkoitetaan sosiaalista merkitystä jollekin toiselle ihmiselle. (Luutonen, 2000, s. 230) Kommunikaatio on yksi pukeutumisen perusfunktioista (Koskennurmi-Sivonen, 2002, s. 273).

Pukeutumisvalinnoillaan pukeutuja lähettää itsestään erilaisia sanattomia viestejä ympäristöönsä, joilla hän ilmaisee itseään. Samalla pukeutuja asettuu muiden ihmisten katsottavaksi ja arvioitavaksi. Katsojat itse ovat tilanteessa vastaavasti, tietoisesti tai tiedostamattaan, muiden havainnoinnin kohteena. Toisten ihmisten pukeutumista havainnoimalla yksilö pyrkii muodostamaan heistä mielikuvaa. Tekemiensä johtopäätösten perusteella katsoja jäsentää siitä, millainen ihminen on kyseessä, miten hänen kanssaan olisi toimittava ja millaista kohtelua hänen puolestaan on odotettavissa. Pukeutujan viestit

koostuvat kahdenlaisista viesteistä: niistä mitä hän lähettää tarkoituksellisesti ja niistä, joista hän ei ole itse tietoinen. (Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 76)

Nämä pukeutumisen tulkinnat perustuvat eräänlaiseen koodijärjestelmään, jota kommunikoivat osapuolet osaavat tulkita. Tämä helpottaa pukeutumisen viestien tulkintoja kulttuurin sisäisessä kommunikaatiossa. Näihin merkkeihin, symboleihin sisältyy eri ihmisille yhteisiä merkityksiä, jotka syntyvät ja elävät sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa heidän sosiaalisessa kontekstissaan. Merkit ovat kulttuurin sisällä yhteisesti sovittuja ja vakiintuneita. Sosiaaliseen tilanteeseen tullessaan ihmisellä on kuvainnollisesti merkitysten varasto mukanaan. Tämä merkitysvarasto on ajan myötä opittu havainnoimalla muiden ihmisten käyttäytymistä ja valintoja ja se kehittyy jatkuvasti sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. (Honkavaara, 2000, s. 274; Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 89)

Konkreettisuudestaan huolimatta, pukeutumisen viestit luovat katsojassa assosiaatioita ja mielikuvia, joten viestit eivät läheskään aina ole kovinkaan yksiselitteisiä, eivätkä eri katsojan tulkinnat aina yhteneväisiä. Pukeutumisen viestien ymmärtäminen edellyttää pukeutujalta viestin tekijänä kuin vastaanottajalta saman sisältöistä merkkien tulkintaa. (Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 31) Täysin yksiselitteisesti tulkittavia asioita ovat vain vahvat symbolit kuten esimerkiksi uniformut ja arvomerkit (Koskennurmi-Sivonen, 2000, s. 6).

2.2 Koru

Koru on materiaalin ja tekniikan ilmentymä. Se on kehollinen esine, joka saa merkityksensä vasta kun se ripustetaan keholle. Korun tehtävänä on koristaa eli tehdä joku kauniimmaksi ja paremmaksi. Korulla on myös muunlaisia tehtäviä. Keholle ripustettuna koru on muiden nähtävillä ja arvioitavissa erilaisissa tiloissa ja tilanteissa. Koru on yhtä aikaa julkinen, että hyvin intiimi esine. Julkisena, nähtävillä olevana esineenä koru sisältää aina jonkinlaisen viestin. Koru kertoo muille ihmisille kantajastaan ja hänen persoonastaan. Intiiminä esineenä korulla voi olla kantajalleen myös erilaisia muita henkilökohtaisia merkityksiä, joita muut ihmiset eivät välttämättä edes tiedä. (Ruutiainen, 2012, s. 145, s. 155)

2.2.1 Korun viestejä

Tarve pukeutua on lähes poikkeuksetta kahtiajakoinen. Pukeutuminen ilmentää materiaa, mutta sisältää myös jotain abstraktia ja vertauskuvallista, symbolista sisältöä. Pukeutumisen symboliset ominaisuudet edustavat viestejä, joita pukeutuja lähettää pukeutumisvalinnoillaan ympäristöönsä. Erityisesti koruilla on vahva sosiaalinen merkitys viestinnän välineenä. Koru visuaalisena symbolina voi edustaa muun muassa pukeutujan arvoja, uskomuksia, kertoa hänen sosiaalisesta asemastaan tai mihin ryhmään hän kuuluu. (Koskennurmi-Sivonen, 2000, s. 32; Ruutiainen, 2012, s. 177)

Pukeutumisvalintojensa ja hankkimiansa esineiden avulla yksilö rakentaa omaa minäänsä, omaa identiteettiään ja tekee sitä ulkoisesti muille havaittavan. Nykyisin ihmisten henkilökohtainen identiteetti, kysymys kuka minä olen suhteessa muihin, on noussut yhä tärkeämmäksi kysymykseksi. Identiteettiin liittyy pyrkimys vahvistaa omaa yksilöllisyyttään ja erityisyyttään. Toisille ihmisille halutaan näyttäytyä ainutlaatuisena ja arvokkaana ihmisenä, sellaisena kuin itse toivoisi olevan tai millaisena kuvittelee toisten odottavan. Identiteetin rakentaminen on jatkuva jokapäiväinen henkilökohtainen projekti. Identiteetti ei ole pysyvä vaan muotoutuu koko ajan ja muuttuu myös vähitellen ajan myötä. Ihmisellä voi olla yhtä aikaa useita eri identiteettejä. Identiteetti on henkilökohtaisten valintojen tulosta, jonka muovautumiseen vaikuttavat yksilön omat kokemukset, suhde muihin ihmisiin, sekä ympäristö ja kulttuuri, jossa elämme. Muun muassa korut muun pukeutumisen rinnalla ovat tärkeitä identiteetin rakentamisen kannalta. Koska koruja käytetään ihmisen ihoa vasten, tulee niistä erityisen läheisiä, ne kuvainnollisesti sekä erottavat että linkittävät toisiinsa ihmisen sisäisen ja ulkoisen maailman. (Ahoemi, 2000, s. 81; Anttalainen, 2000, s. 181; Luutonen, 2007, s. 79)

Korut ovat tärkeä osa ihmisten välisessä viestinnässä. Kannettavuutensa ja pienen kokonsa vuoksi ne ovat katseiden kohteena ja muiden arvioitavissa eri ympäristöissä ja tilanteissa. Konteksti, jossa korua käytetään vaikuttaa aina viestiin. Eri tilanteissa sama koru voidaan tulkita eri tavoin. Korujen vaihtamisen avulla eri identiteettien ja myös eri tilanteiden mukainen roolien vaihto sujuu kätevästi.

Pukeutuminen ja siihen luettavat korut ovat näkyvä osa nonverbaalista viestintää ja tärkeässä osassa sosiaalisen informaation välittämisessä. Pukeutumisen avulla on mahdollista ilmaista asemaa yhteiskunnassa, statusta ja sitä kautta kuulumista osaksi tiettyä ryhmään. Koruilla visuaalisina symboleina voidaan kertoa niin yksityisestä kuin julkisestakin asemasta. Erilaiset organisaatioiden tunnukset, kuten yliopiston rehtorin käädyt, symboloivat yhteiskunnallista julkista valtaa ja asemaa. Näille koruille on ominaista, että ne ansaitaan koulutuksen ja osaamisen avulla. Yksilötasolla sosiaalisesta asemasta viestitään muun muassa vihkisormuksella aviosäädyn ilmentäjänä. Ammatillisella kentällä arvostettava osaaminen esitellään ammattisormuksella ja arvostetun yhteisön jäsenyyttä näkyvällä tunnuksella. Arvokkaista materiaaleista tehdyillä koruilla osoitetaan varallisuutta yhtenä statuksen osana. Kaikissa näissä edellä esitetyissä tapauksissa koru toimii osoituksena ryhmään kuulumisesta samalla kun se erottaa muista ihmisistä. (Pahlman, 2016, s. 11; Ruutiainen, 2012, s. 172; Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 52)

Pukeutuminen on viestinnän väline, jonka sisällä koru on haluttaessa tehokas viestien välittäjä. Korut tekevät näkyväksi sellaista mikä ei muuten olisi havaittavissa. Pukeutuminen kokonaisuudessaan koetaan neutraalina viestintäkeinona, jonka avulla yksilön on mahdollista tuoda asenteitaan ja arvojaan julki ympäristössään. Pukeutuminen on yleisesti ottaen hyväksytty tapa ottaa kantaa, protestoida ja ilmaista kannatustaan, jopa voimakkaidenkin viestien esittäminen on sallittua. Erityisesti koruun sisältyy voimakas, niin henkilökohtainen kuin yhteiskunnallinen, viestinnällinen luonne (Ruutiainen, 2012, s. 176). Hyvänä esimerkkinä kantaa ottavan korun käytöstä on entinen Yhdysvaltain ulkoministeri Madeleine Albright, joka virassa ollessaan, julkisissa esiintymisissään viestitti koruillaan usein hyvin taidokkaasti ja päämäärätietoisesti omista poliittisista mielipiteistään. Muun muassa käyttämällä julkisissa tilaisuuksissa kyyhkyskorua, hän toi esille omia arvojaan, mutta otti myös näkyvästi kantaa rauhan puolesta. (Ruutiainen, 2012, s. 19, s. 174; Honkavaara, 2000, s. 272)

Arjessa kaikki ihmiset eivät tietoisesti kiinnitä huomiota mitä heidän pukeutumisensa tai varsinkaan kantamansa korut viestivät. Omien korujen viestinnällinen luonne on arkipäiväistynyt. Hyvänä esimerkkinä risti, jota ei arjessa välttämättä tulkita liittyvän uskonnollisuuteen. Silloin kun koru on näyttävä tai muuten erikoinen siihen kiinnitetään huomiota ja sen tulkitaan helpommin viestivän jotain. Osalle ihmisistä korut edustavat

koristautumista. Osa taas käyttää niitä arjessa tietoisesti hyväkseen muista erottautumiseksi ja vahvistaakseen omaa persoonallisuuttaan. (Ruutiainen, 2012, s. 184) Esimerkiksi osa korujen kantajista haluaa erottautua ja saada muilta ihmisiltä arvostusta käyttämällä kalliita tunnistettavia merkkikoruja, joihin kaikilla ei välttämättä ole edes varaa.

Ihmisillä on useita konkreettisia viiteryhmiä, kuten työ- tai opiskeluyhteisöt tai järjestöt, joihin he kuuluvat. Lisäksi ihmisellä voi olla myös abstrakteja viiteryhmiä, jotka hän kokee omakseen. Pyrkinessään samaistumaan omaan viiteryhmäänsä yksilö muokkaa omaa pukeutumistaan ryhmän pukeutumistyyliin mukaiseksi ja jäljittelee ryhmän käyttäytymistä. Muun muassa alakulttuurit käyttävät tietoisesti hyväkseen pukeutumistyyliä identiteettiensä rakentamiseen ja ylläpitämiseen. Pukeutuminen on näkyvä osa alakulttuuria ja sen merkitysjärjestelmää. Pukeutumisen keinoin osoitetaan ja vahvistetaan ryhmään kuulumista, sitoutumista sen arvomaailmaan ja sen esteettisiin arvoihin. (Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 20, s. 74; Honkavaara, 2000, s. 270) Eri alakulttuureilla on omat tunnistettavat korutyylinsä, jotka ovat olennainen osa pukeutumiskokonaisuutta ja sen lähettämiä viestejä.

2.2.2 Merkityksellinen koru

Suunniteltavaan koruun sisällytetään merkityksellisyyden olemus. Käsittelen tässä aihetta muun muassa lahjojen kautta.

Hankintatilanteen jälkeen korun elämä määrittyy sen omistajan kautta. Korun kantajan siirtäessä koruun omia vahvoja merkityksiään, muuttuu koru materiaalista arvoaan arvokkaammaksi, korun todellinen materiaallinen arvo katoaa ja koru muuntautuu omistajalleen merkitykselliseksi. Korun muuttuminen pelkästään esineestä ainutlaatuiseksi muistojen vaalijaksi, voidaan katsoa tapahtuvan ainoastaan henkilökohtaisella tasolla, joko korun saamisen tai käytön yhteydessä. Korun ulkoisella olemuksella tai taloudellisella arvolla ei juurikaan ole merkitystä kokemuksen synnyssä, vaan sillä millainen yhteinen historia korulla ja sen haltijalla on. Jotta korusta tulee merkityksellinen henkilökohtainen esine, se vaatii merkityksellisiä hetkiä, ihmisiä ja tapahtumia, joissa kyseinen koru on ollut mukana. Vasta koruun kytkeytynyt historia, sen tapahtumat ja ihmiset tekevät korusta käyttäjälleen merkityksellisen ja siten subjektiivisesti arvokkaan. Subjektiivista arvoa ei siis ole, ennen

korun saamaa ainutlaatuista merkitystä käyttäjälleen. (Ahde-Deal, 2013, s. 19, s. 21; Ruutiainen, 2012, s. 129)

Korut toimivat monissa kulttuureissa ihmissuhteisiin kuuluvina lahjoina, joihin liitetään paljon muistoja ja tunteita. Lahjojen avulla viestimme hienovaraisesti sitä mitä emme välttämättä saa ääneen sanotuksi. Lahjasta tulee saajalleen henkilökohtainen esine, joka toimii lahjan saajan ja antajan välisen yhteyden vahvistajana ja myöhemmissä vaiheissa saamistilanteeseen liittyvän tarinan kerronnan ja muistelun pohjana. Merkitykselliset lahjat liittyvät ihmisen merkkipaaluihin, perheeseen, opintoihin ja ammattiin sekä ihmissuhteisiin, mutta lahjat voivat kuulua myös organisaatioiden ja liike-elämän suhteisiin. Perinteisen muistamisen traditioon kuuluvat myös jouluna annettavat lahjat. Moniin lahjojen antamiseen tilanteisiin liittyy kirjoittamattomia sääntöjä siitä mitä eri tilanteissa on tapana ja soveliaista antaa lahjaksi. Tärkeimmiksi koetuista lahjoista tulee monesti myös perintöesineitä, jotka siirtyvät perintönä sukupolvelta toiselle ja kantavat mukanaan suvun omaa tarinaa. Tyypillisiä tällaisia esineitä ovat korut ja hopeaesineet, joskaan materiaallinen arvo ei välttämättä määritä korun merkityksellisyyttä omistajalleen. (Luutonen, 2007, s. 44, s. 47)

Koru on henkilökohtainen intiimi esine ja sen sisältämä merkityksellisyys yksilöllinen ja henkilökohtainen kokemus. Omistaja siirtää hankkimaansa tai samaansa koruun tunteita ja asioita, jotka tekevät sen omaksi ja vaihdon ulkopuolella olevaksi. Muistojen, muistamisen ja tunteiden katsotaan kuuluvan korun olemukseen. Muistamisen merkitys on korostettuna, koska koruja annetaan paljon lahjaksi. Koruista tulee symboleja sille, minkä vuoksi ne on hankittu tai saatu. Muun muassa ystävänpäivä- ja vihkisormukset muistuttavat meitä läheisistämme. Samoin medaljongit, joihin johon voi kätkeä kuvan tai hiuskiehkuran. Korusta tulee tällöin muistin apuväline, joka palauttaa muistiimme koruun liittyvät ihmissuhteet tai tapahtumat. Korun avulla voimme palauttaa mieliin ne merkitykset, vaikutelmat ja tunteet, joita tilanne on meissä herättänyt. (Ruutiainen, 2012, s. 129, s. 203)

2.2.3 Sukupuolittunut koru

Käsittelen tässä perinteisen korun sukupuolittuneisuutta. Aihe sivuaa myöhemmin kappaleessa neljä käsiteltävää sukupuoletonta pukeutumista. Lisäksi aihetta on sivuttu haastattelukysymyksissä.

Pukeutuminen monien muiden valintojen ohessa on vahvasti sukupuolittunutta. Monista esineistä tai asioista voidaan puhua luokittelemalla ne sukupuolen mukaan. Esimerkiksi sisustusta voidaan luonnehtia ilmeeltään naiselliseksi tai miehiseksi. Sukupuolen mukainen jaottelu näkyy hyvin myös lahjoissa. Miehille ja naisille hankitaan erilaisia lahjoja ja ostotilanteessa myyjälle kerrotaan usein, onko lahjan saaja nainen vai mies. Poikkeuksena tästä ovat uuden teknologian tuotteet, kuten puhelimet, joiden kohdalla henkilökohtainen tarve ja omat mieltymykset näyttävät vaikuttavan eniten tuotteiden valintoihin. (Luutonen, 2007, s. 81)

Sukupuolisidonnaisuus näkyy selkeästi yhä edelleen perinteisessä korusuunnittelussa. Korun ensisijaisena funktiona pidetään koristautumista, joka nähdään vain naisiin liittyvänä kevytmielisenä tarpeena. Korut mielletäänkin enemmän naisten kuin miesten esineiksi, vaikka miehet ovat historiassa koristaneet itseään naisia enemmän. Varsinkin ei-länsimaisissa kulttuureissa miehen keho on edelleen naisen kehoa koristellumpi. Miesten koruihin on liitetty perinteisesti aseman osoittaminen, voima ja rohkeus ja niihin luetaan kuuluvan erityisesti kunniamerkit ja vallan symbolit. Naisten kantamina koruihin liitetty enemmänkin koristautumisen merkityksiä. Monia miesten kantamia koruja ei edes mielletä koruiksi vaan vallan symboleiksi kuten: rehtorin tai rotarypresidentin käätyjä. (Ruutiainen, 2012, s. 30)

Kulttuurissamme koru on määritelty naiselliseksi esineeksi ja vähemmän tärkeäksi kuin miehiseksi ilmiöiksi mielletyt esineet. Naisille ja miehille suunnitellaan ja valmistetaan omat korumallistonsa. Koristaminen sanana sisältää sukupuolittuneen luonteen; Koristautuminen liitetään feministiseen maailmaan ja tarkoitetaan kauniiksi tekemistä. Koristamislunteen vuoksi myös korun muoto ja aiheet ovat sukupuolittuneita. Naisille tarjottavat korut ovat sieviä ja herkkiä, niiden tunnisteita ovat ornamenttiikka henkinen toisto ja pienet kuviot.

Miehin maskuliinisuus on puolestaan puettu koruissa suuriin aiheisiin ja pelkistettyyn rakenteeseen. (Ruutiainen, 2012, s. 275, s. 276)

Perinteinen markkinointi rakentaa ja pitää yllä korun perinteistä sukupuoleen liittyvää kahtiajakoa, käsitystä naisten ja miesten koruista, valiten markkinointiin tuotteita, jotka sisältävät toivotulla tavalla tunnistettavia merkityksiä. Mainonnan nainen nähdään ennen kaikkea koristautumisen ja kauneuden kautta, kun taas miehille suunnatut korut edustavat voimaa ja miehistä maskuliinisuutta. (Ruutiainen, 2012, s. 276, s. 290)

Markkinointi Uutiset käsitteli maaliskuussa samaa aihetta eli mainonnan sukupuolittuneisuutta. Artikkelin mukaan se miten mainonta esittää sukupuolet, on vaikutusta sille mitä pidämme normaalina. Nykyisin näemme mainoksissa vain pelkistetyn kuvan todellisuudesta eli kaksi sukupuolta. Mainonta ei anna todellista kuvaa suomalaisen yhteiskunnan monimuotoisuudesta. Haastateltavan asiantuntijan mukaan tasa-arvo ja yhdenmukaisuus toteutuisi yhteiskunnassamme paremmin, mikäli mainonta toisi esille moninaisia sukupuoli-identiteettejä. Kotimaisista korualan toimijoista Kalevala Koru on ilmoittanut pyrkivänsä nykyisin huomioimaan markkinointiviestinnässään sukupuolen moninaisuuden. (Kansonen, 2021)

3 Solmio

Koska tässä opinnäytetyössä on tavoitteena suunnitella koru, joka toimisi joissakin tilanteissa solmion korvaajana, taustoitan tässä hieman solmion alkuperää, sen merkityksiä ja käyttöä visuaalisen viestinnän lähteenä. Lisäksi muutaman artikkelin avulla tuon esille tämän päivän näkökantoja solmion käytön normittamisen tarpeellisuudesta.

Kravatin eli solmion arvellaan saaneen alkunsa 1600-luvun kroatialaisten palkkasoturien kaulallaan pitämistä punaisista liinoista. Alun perin kravatilla tarkoitettiin kaulalle huolettomasti kiedottua huivia, joka vähitellen muuttui tarkoittamaan tietyllä tavalla solmittua miesten asustetta. Nykyisen muotonsa vasta 1800-luvulla, jolloin kaulusta alettiin kääntää solmion päälle nykyisen taitekauluksen tapaan. Uuden kaulusmallin myötä solmioiden muoto yksinkertaistui, piteni ja aiemman löysän solmukkeen korvasi

kravattisolmu. Lopullisesti solmion nykyinen versio, syntyi 1900-luvun alussa. Solmion yleistyessä 1800-luvulla siitä tuli samalla miehekkyyden symboli.

(Koskennurmi-Sivonen, 2012, s. 39; Lehnert, 2001, s. 70)

Viestinnällisten merkitysten lisäksi solmioilla samoin kuin koruilla on koristautumisen funktio. Solmioiden monista eri kuoseista ja materiaaleista löytyy vaihtoehtoja niin arkipukeutumiseen kuin juhlaankin. Muun muassa kuosien ja materiaalien valinnoilla on helppo ilmentää pukeutujan yksilöllisyyttä ja persoonallisuutta, mielialaa, kuulumista johonkin ryhmään, sekä tilanteen tai tilaisuuden luonnetta. Solmion käyttöön liittyy yhä edelleen paljon kulttuurin sisällä olevia tilannekohtaisia odotuksia ja sanoittamattomia normeja, jotka liittyvät useimmiten ammatti kohtaisiin mielikuviin ja odotuksiin, sekä erilaisiin juhlatilanteisiin. Yksi tällaisista tilanteista ovat hautajaiset, joissa hyviin tapoihin miehillä kuuluu edelleen puvun ja kauluspaidan kanssa mustan solmion käyttö. Lisäksi solmion käyttöä on voitu ohjeistaa joissakin työpaikoissa tai se on voitu sisällyttää pukeutumiskoodiin kuten muun muassa YLEn miespuolisilla uutisankkureilla tai kansanedustajilla osana valtiopäivien pukeutumista. Eli tilanteiden mukaan oikein valitulla ryhdikkäästi sidotulla solmiolla katsotaan yksilön kunnioittavan tilaisuutta sekä tilaisuudessa olevia muita ihmisiä.

3.1 Solmion käytöstä käytyä julkista keskustelua

Parin viime vuosikymmenen aikana suomalaisten miesten pukeutuminen on tullut entistä rennommaksi, yksilöllisemmäksi ja vapaammaksi. Tämä näkyy myös solmion käytön vähenemisenä. Osalle pukeutujista solmion käyttö on tärkeä osa omaa persoonallista pukeutumista, kun taas osa kieltäytyy sen käytöstä.

Solmion merkitystä miesten pukeutumisessa ovat aika ajoin käsitelleet myös eri mediat artikkeleissaan. Seuraavassa esitellään joitakin esimerkkejä solmion käytöstä kertovista artikkeleista.

Suomen kuvalehden julkaisemassa artikkelissa käsiteltiin tämän hetken näkökulmasta solmion käytön suosiota. Artikkelin näkemyksen mukaan korona epidemian aiheuttama ilmiö, etätyöskentely ja sen mukanaan tuoma epämuodollisen rento pukeutuminen, tulevat

tulevaisuudessa omalta osaltaan vaikuttamaan ja entisestään vauhdittamaan solmion käytön vähenemistä. Artikkelin haastattelussa entinen suomalainen kansanedustaja Mikael Jungner, joka on luopunut kravatin käytöstä jo 2000-luvun alussa, luonnehtii kravatin käytön edustavan vanhanaikaista yrityskulttuuria. Hänen mukaansa mitä korkeammalla mies on nykyisin vallan hierarkiassa ja mitä muodollisempi tilaisuus on kyseessä, sitä jäykempänä hän näkee miesten pukeutumisen. Esimerkkinä Mikael Jungnerin sanoista artikkelissa mainitaan Suomen valtiolliset tilaisuudet, joissa pukukoodiin kuuluu miehillä solmio. Näissä tilaisuuksissa ilman solmiota esiintyminen katsotaan voivan horjuttaa jopa instituution asemaa, eli solmiota voidaan pitää tietyissä yhteyksissä yhä edelleen yhtenä statuksen ja vallan merkinä. (Penttilä, 2021)

Valpuri Haapalan artikkelissa muodin tutkimuksen professori Annamari Vänskän mukaan virallisissa tilaisuuksissa voi esiintyä ilman solmiota eikä sitä enää välttämättä katsota etiketti virheeksi. Samassa artikkelissa toimittaja Sami Sykkö katsoo pukukoodin rikkomisen joissain tilanteissa oikeutetuksi, mikäli se perustuu pukeutujan johdonmukaiseen persoonalliseen omaan tyyliin. (Haapala, 2018)

Solmion suosion vähenemisestä miesten pukeutumisessa kirjoitti myös Tommi Aitio. Artikkelissa kravattia verrataan koiran kaulapantaan, jonka mies on vuosisatoja aamuisin tunnollisesti ripustanut kaulaansa. Kirjoittajan mukaan solmion suosio on vähenemässä, joskaan ei täydellisesti katoamassa herrasmiehen vaatekaapista, vaikka sen arki käyttö on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana huomattavasti vähentynyt. Pukeutumiskoodi on muuttumassa. Kirjoittaja perustellee näkemystään havainnolla miten nykyisin yhä enenevässä määrin kokopukuun pukeutuneet miehet aukaisevat paitansa ylimmän napin ja jättävät sitomatta solmion kaulaansa. (Aitio, 2020)

Kotimaisen solmio keskustelun lisäksi myös ulkomailla näytetään käytävän aiheeseen liittyvää keskustelua. Alkuvuodesta 2021 uutisoitiin maailmalla laajasti Uuden-Seelannin parlamentissa käydystä solmio keskustelusta. Keskustelussa asetettiin vastakkain ja arvotettiin parlamentin pukukoodin mukainen solmion käyttö ja kansanedustajan oikeus esiintyä ja kunnioittaa tilaisuutta oman kulttuurin mukaisessa perinnekorussa.

Helsingin sanomat uutisoi artikkelissaan Uuden-Seelannin parlamentissa käydystä pukeutumiskoodi keskustelusta. Artikkelissa kerrotaan, miten uusiseelantilainen alkuperäiskansaa edustava maori poliitikko Rawiru Waititi poistettiin parlamentin istunnosta, koska hänellä ei ollut pukukoodin mukaisesti kravattia. Poliitikko oli pukeutunut maorien perinteiseen juhla-asuun, johon kuuluu kravatin sijasta perinteinen kaulakoru hei tiki. Hei tikillä on olennainen asema maorilaisessa kulttuurissa. Koru kulkee suvussa usein perintönä ja siihen liittyy joitakin uskomuksia, kuten yhteyden luominen esivanhempiin. Waititin mukaan hei tikki -koru on osa hänen kulttuurista identiteettiään, jonka käyttöön hänellä on oikeus (Kuva 2). (Halminen, 2021)

Kuva 2. Rawiru Waititi (MTV uutiset, 2021)

Kahta päivää myöhemmin Uuden -Seelannin parlamentin muutti 160 vuotta vanhaa pukeutumiskoodiaan eikä edellytä jatkossa kansanedustajiltaan solmion käyttöä. Tapaus kyseenalaistaa hyvin solmion aseman, jonka moni kokee pelkkänä pinnallisena, vailla syvempää merkitystä olevana asusteena.

3.2 Bolo-solmio

Esittelen tässä kappaleessa bolo-solmion, joka on yksi omaperäinen vaihtoehto perinteiselle solmiolle. Myös opinnäytetyön lopullinen korusuunnitelma on saanut vaikutteita bolo-solmiosta.

Miesten bolo-solmio on lähtöisin 1940-luvun Yhdysvalloista, sen läntisiltä alueilta, jossa se intiaanien hopean työstämistaitojen ja paikallisen valkoisen väestön myyntityön tuloksena levisi laajempaan käyttöön. 1950-luvulla amerikkalaiset cowboy aiheiset TV sarjat ja elokuvat tekivät Bolo-solmion tunnetuksi myös muualla maailmassa. Solmio yhdistetään rentoon ja karuun alkuperäiseen cowboyn elämäntyyliin ja esimerkiksi vuosien saatossa, monet rockmuusikot ovat ottaneet sen osaksi pukeutumistaan. Bolo on saanut myös virallisen aseman Arizonan, New Mexicon ja Texasin osavaltioissa. (Maisey, 2018)

Suomessa bolo-solmio tunnetaan ehkä paremmin nimellä cowboy solmio. Samoin kuin perinteinen solmio, bolo on alun perin tarkoitettu sidottavaksi kauluspaidan kauluksen alle. Vaikka bolon suosio on vaihdellut eri kausina, on solmiolla oma vannoutunut käyttäjäkuntansa.

Bolo-solmio koostuu kolmesta osasta: nyöristä, nyörin kärjistä ja koristelukosta. Solmion nyöri on tyypillisesti valmistettu punotusta nahasta. Koristeelliset nyörin kärjet ovat useimmiten metallia tai hopeaa. Lukko-osaa, joka on bolo-solmion koristeellisin osa ja jolla solmion kireyttä säädetään, valmistetaan erilaisista eri hintaluokan materiaaleista, muun muassa puusta ja metallista (Kuva 3). Korkealuokkaisimmissa bolo-solmioissa materiaaleina ovat jalokivet kuten turkoosi ja onyksi. (Bearbrand, 2020)

Kuva 3. Bolo-solmio (Beautyhtgetrid, n.d.)

Varhaisimmat alkuperäiset bolo-solmiot ovat tunnistettavissa lukko-osan upotetuista turkoosikivistä ja yksityiskohtaisesta hopeasepäntyöstä (Kuva 4) (Kachina House, 2016). Turkoosilla arvokkaana korukivenä on ollut tärkeä merkitys sekä Etelä- että Pohjois-Amerikan intiaaneille. Turkoosin ja sen värin uskottiin muun muassa suojelevan ja siunaavan sotureita ja metsästäjiä, sekä toimivan demoneita vastaan. Lisäksi turkoosi oli varakkuuden ja hyvinvoinnin symboli, jota atsteekit kutsuivat ”jumalten kiveksi”. (Coloria, 2021)

Kuva 4. Antiikkinen Bolo solmion lukko-osa (Kachina House, 2021)

3.3 gTIE

Suunnittelija Jenni Ahtiainen gTie-yritysnimensä alla suunnittelemat kaulavaatteet ovat hyvä esimerkki siitä, millaisia innovatiivisia ja persoonallisia mahdollisuuksia voi olla perinteisen solmion korvaajaksi.

Suomalainen suunnittelija Jenni Ahtiainen on uudistanut omalta osaltaan suomalaista solmiokulttuuria luomalla tietoisesti vaihtoisia asusteita solmion korvaajiksi (Kuva 5). Hän on luonnehtinut itseään visionääriksi, joka on halunnut töillään kyseenalaistaa auktoriteetteja. Suunnittelija on kutsunut luomiaan solmion korvaavia asusteitaan ”kaulavaatteiksi”, joiden materiaaleina hän on käyttänyt silkkiä, hopeaa ja nahkaa (Kuva 6). Hänen asusteidensa kohderyhmää ovat olleet nykyaikaiset yksilölliset pukeutajat, jotka uskaltavat tuoda omaa persoonallisuuttaan julki, haluavat olla kokeilevia ja samalla rikkoa vallalla olevia vakiintuneita käytäntöjä. Hänen suunnittelemaansa kaulavaatteita ovat käyttäneet lukuisat julkisuuden henkilöt taiteilijoista muusikoihin, niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Suomalaisasiakkaista esimerkkeinä ovat olleet Michael Monroe, Ville Valo, Lauri Tähkä.

Yrityksen Facebook-sivujen mukaan suunnittelija työskentelee nykyisin pääasiassa tilauspohjalta suunnitellen muun muassa julkisuuden henkilöille. (gTie, 2021)

Kuva 5. gTie kaulavaate (Simelius, n.d.)

Kuva 6. Kaulavaate (Holopainen, 2016)

4 Sukupuoleton pukeutuminen

Koska sukupuoleton pukeutuminen on opinnäytetyön tekemisen aikana ollut yksi median puheenaihe, tarkastelen sitä tässä joidenkin ajankohtaisten artikkelilähteiden avulla. Vaikkei opinnäytetyön kohderyhmä ole ilmiön ytimessä, sivuaa aihe opinnäytetyötä joidenkin haastattelukysymysten kautta.

Sukupuoleton pukeutuminen sekoitetaan helposti unisex-käsitteeseen. Unisex-käsite on tässä yhteydessä hieman vanhahtava, koska se sisältää viitauksen kahteen sukupuoleen.

Ajan ilmiön, sukupuolettoman pukeutumisen ajatus lähtee siitä, että pukeutuminen on täysin jokaisen henkilökohtainen kokemus, joka on siten täysin yksilön itsensä määriteltävissä ja yhteiskunnan tehtävänä on hyväksyen nähdä jokainen ihminen yksilönä. Perinteinen sukupuolinen kahtiajako pukeutumisessa, miesten ja naisten vaatteisiin, on siis väistymässä. Nyt sukupuoli koetaan laajempaan ja moninaisempaan käsitteenä, mikä heijastuu myös pukeutumiseen. Sukupuoleton pukeutuminen onkin verrattavissa tunteeseen tasa-arvoisuudesta sukupuolien välillä. Sukupuoleton pukeutuminen on hämärtänyt rajoja erilaisten vaatetyyppien välillä sekä sekoittanut maskuliiniseksi ja feminiiniseksi koettujen värien rajoja, materiaaleista puhumattakaan. Tässä ajattelussa esimerkiksi hame koetaan yhtä lailla miesten kuin naistenkin vaatteeksi. Helminauhakorua ei enää yksiselitteisesti yhdistettä pelkästään naisten pukeutumiseen. Esimerkiksi jotkin muodin huippumerkit kuten Gucci, ovat ilmoittaneet, etteivät heidän uudet mallistonsa enää perustu perinteiselle jaottelulle kahdesta sukupuolesta. Joskin eri brändit tulkitsevat vaatteen sukupuolettomuuden aina omalla tavallaan. (Körkkö, 2020)

Yksi tunnetuimmista sukupuolettoman pukeutumisen edustajista on yksi tämän ajan suosituimmista pop-tähdistä laulaja Harry Styles, tyyli-ikoni, joka hätkähdyttää pukeutumisellaan ja jota seurataan maailmalla tarkasti. Hänen pukeutumistaan pidetään muotimaailmalla hyvänä esimerkkinä perinteisiä sukupuolirajoja rikkovasta trendistä. Hän pukeutuu estoitta mekkoihin, pitsipaitoihin ja muihin vaatteisiin, joita perinteisesti olemme tottuneet näkemään naisten päällä ja käyttää asusteinaan niin helmiä kuin pitsikauluksiakin (Kuva 7). Maailmalla hänen pukeutumistaan seurataan mielenkiinnolla ja pukeutumisensa ansiosta hän saa runsaasti palstatilaa eri muoti julkaisussa. Joulukuussa 2020 hän pääsi esiintymään ensimmäisenä miehenä yksin USA:ssa ilmestyvän muotilehti Vogueen kanteen (Kuva 8) koko lehden pitkän historian aikana. (Määttänen, 2020)

Kuva 7. Harry Styles (CTV news, 2020)

Kuva 8. Harry Styles Voguen kannessa ja sivuilla (YLE, 2020)

5 Kohderyhmän edustajat

Kohderyhmän edustajiksi valikoitui neljä toisilleen tuntematonta mies henkilöä. He ovat iältään 30–40-vuotiaita ja ovat jo vakiinnuttaneet oman pukeutumistyyliinsä. Yhteistä haastatelluille on, että he kaikki työskentelevät asiakasrajapinnassa eri aloilla, kuten it-asiiantuntijana ja B to B yrittäjänä. He kaikki kiinnittävät huomiota pukeutumiseensa ja käyttävät pukeutumisessaan koruja.

5.1 Haastattelu

Haastattelu toteutettiin puhelimitse strukturoituna lomakehaastatteluna, koska vastaukset haluttiin rajata tiettyihin tausta-aineistosta johdettuihin kysymyksiin (Hirsjärvi ym., 1996, s. 208). Haastattelu koostui kahdestatoista valinta kysymyksestä ja kahdesta rajatusta avoimesta kysymyksestä. Valintakysymyksissä oli mahdollista valita useampi sopivalta tuntunut vaihtoehto.

Ensimmäisen ja toisen kysymyksen perusteella vastauksista kävi ilmi, että niin vapaa-ajalla esiintyessä kuin työpukeutumisessa halutaan korostaa omaa persoonallisuutta pukeutumisen avulla. Kaksi vastaajista halusi lisäksi herättää pukeutumisellaan ympäristössään huomiota.

Kaksi kysymyksistä käsitteli solmion käyttöä. Kaikki neljä haastateltavaa ilmoittivat käyttävänsä solmiota ns. iloisissa juhlatilanteissa, kuten esimerkiksi häissä, sekä lisäksi kaikki kokivat solmion käytön hautajaisissa kuuluvan pukeutumiseen. Perusteluina muun muassa kunnioitus tilannetta kohtaan sekä yleinen tapa. Lisäksi kaksi haastateltavista kokivat solmion käytön mielekkääksi ja sopivan omaan pukeutumistyyliinsä. He ilmoittivatkin käyttävänsä solmiota työssä sekä joissakin vapaa-ajan tilanteissa.

Haastattelussa kartoitettiin myös mitä koruja haastateltavat käyttävät. Vastaukset osoittivat melko runsasta korujen käyttöä. Haastatelluista kolme kertoi ainakin joissakin tilanteissa käyttävänsä rannekelloa. Muita lueteltuja yleisesti käytettyjä koruja olivat kaulakoru, rannekoru, korvakorut ja sormukset. Yksi vastaajista kertoi käyttävänsä lisäksi kalvosinnappeja, mutta hänen vastaustensa perusteella hän kiinnittikin erityisen paljon

huomiota pukeutumiseensa ja halusi tehdä sen näkyvästi. Samoin toinen vastaaja, joka halusi herättää pukeutumisellaan huomiota käytti vastauksen perusteella keskimäärin hieman runsaammin koruja kuin muut vastanneet.

Kolme haastateltavista kertoivat, että olivat saaneet koruja lahjaksi. Lisäksi kaikki neljä haastateltavaa olivat myös ostaneet itse itselleen koruja. Yksi kertoi myös perineensä koruja, mutta sanoi samalla, ettei käyttänyt niitä, koska ne olivat vanhanaikaisia. Haastateltavat luonnehtivat korujaan muun muassa muistoja sisältäviksi koruiksi ja oman persoonan ilmentäjiksi. Yksi vastaajista kertoi käyttävänsä aina aitoja koruja, kun taas toinen kertoi korujensa olevan tietynlaisia muotikoruja ja häntä kiinnostavan erityisesti suomalainen mytologia ja sen aiheiset korut, kuten Kalevala Korun korut.

Kysyttäessä millaisen korun haluaisit, kaksi toivoi saavansa muistoja sisältävän korun ja yksi perintökorun ja yksi halusi lisää muodin mukaisia koruja. Kun haastateltavilta kysyttiin, millaisen korun ostaisit, kaikki haastateltavat vastasivat yksituumaisesti, että yksilöllisen korun. Yksi haastateltavista tarkensi vielä vastaustaan: ”huomiota herättävä pienen brändin koru, jota kaikki eivät tunnista”.

Kysymyksessä yksitoista pyydettiin luettelemaan adjektiiveja, jotka kuvaavat miesten korua. Vastauksissa saatuja miesten korua kuvaavia adjektiiveja olivat: laadukas, hopea, nahka, tyylikäs, rauta, messinki, pronssi, kookas, maskuliininen, jotain tarkoittava, jalometalli, pelkistetty, isoja, värittömiä.

Naisten ja miesten korujen välillä löytyi haastateltavien mielestä seuraavia eroavaisuuksia: muotoilu, materiaalit, aiheet, ”naisten korut ovat hennompia”, ”miehillä tuntuu olevan paljon suurempia ja synkempiä koruja, paitsi kuten Kalevala Korulla mitkä ovat aika unisex koruja”, ”omasta kokemuksesta naisten korut ovat pehmeämmän muotoisia ja symboloivat asioita, kuten rakkaus tai parisuhde ja materiaaleina naisilla on enemmän kultaa ja helmiä.”

Kysyttäessä mistä tietää kummalle sukupuolelle koru on suunniteltu, yksi haastatelluista oli sitä mieltä, että korun muotoilu ja ulkonäkö paljastavat sen. Muut haastateltavat eivät pitäneet korun sukupuolta merkittävänä asiana, mikäli se oli muuten mieluinen.

5.2 Yhteenveto haastatteluaineistosta

Haastattelusta saatujen vastauksien perusteella voi sanoa, että kaikki haastatellut halusivat pukeutumisellaan ja koruvalinnoillaan korostaa omaa yksilöllisyyttään ja persoonallisuuttaan. Myös korun selkeä viestillinen luonne oli nähtävissä kahden haastateltavan vastauksista, vaikkei sitä kysytty. Solmion käyttö jakautui vastausten perusteella kahtia. Ne, jotka eivät kokeneet solmiota omakseen näyttivät käyttävän sitä vain kunnioittaakseen jotain erityistä juhlaa, lähinnä sen vuoksi koska niin oli tapana. Kun taas kahdelle haastateltavalle solmion käyttö liittyi olennaisesti omaan pukeutumistyyliin. Kaikki haastateltavat omistivat useampia erilaisia koruja. Osa haastateltavista näytti pitävän useampaa kuin yhtä korua kerrallaan. Koruja oli saatu lahjaksi mutta usein ostettu myös itse. Korun sisältämää kertomusta tai muistoa pidettiin tärkeänä osana korun olemusta, kuin myös sen yksilöllisyyttä. Miesten koruja haastateltavat kuvailivat perinteisin miesten koruihin liitetyin ilmauksin eli kookkaiksi, pelkistetyiksi ja materiaaliensa puolesta osin rouheiksi. Mieluisimpana korun materiaalina pidettiin metallia sekä nahkaa. Haastateltavien mielestä naisten ja miesten korut eroavat suunnitelullaan toisistaan, naisten korujen ollessa muun muassa hennomman oloisia. Vaikka haastattelu ei sisältänyt suoria kysymyksiä siitä voisiko haastateltavat käyttää naisille suunniteltuja koruja, on rivien välistä luettavissa, että haastateltavien korumieltymykset ovat muotojen ja materiaalien suhteen hyvin maskuliinisia. Joskin yksi haasteltava otti puheeksi Kalevala Korun unisex tyyliiset korut, jotka miellyttivät häntä. Kukaan ei paljastanut mainonnan olevan koruvalintojensa taustalla. Vaikka korun valintatilanteessa asetettiin oma mieltymys etusijalle, vaikuttavat valintaan todennäköisesti monet muutkin tiedostamattomat seikat kuten muun muassa liikkeiden korutarjonta, millaisia koruja oma viiter ryhmä käyttää ja mainonnan luomat mielikuvat.

6 Korun suunnittelu

Koru on perinteisesti nähty ensisijaisesti koristavana esineenä, mutta nykyisin ihmisen yksilöllisyyden ja persoonallisuuden korostaminen on nostanut korun viestillisen luonteen yhä tärkeämmäksi tekijäksi. Korujen avulla on halutessa suhteellisen helppo tuoda julki muun muassa omaa persoonaa, millainen minä olen ja millaisia asioita arvostan. Koru on yhtä aikaa julkinen eli muiden arvioitavissa, mutta samalla se voi olla myös hyvin yksityinen

ja sisältää kantajalleen henkilökohtaisia merkityksiä. Tämä tuli esille niin tausta-aineistossa kuin haastattelujenkin vastauksissa.

Pukeutumismuutosten muuttuessa yhä sallivammiksi ja samalla solmion käytön väheneminen tekee tilaa runsaammalle korujen käytölle. Lisäksi ajassa oleva sukupuolettoman pukeutumisen suuntaus, joka on tähän asti saanut suosiota enemmänkin nuorison, muun sukupuolisten, sekä muiden edelläkävijöiden keskuudessa, näyttää vähitellen leviävän laajemmalle. Vaikka perinteinen koru nähdään yhä sukupuolittuneena jakona miesten ja naisten koruihin, tuo sukupuolettomuuden näkökulma korusuunnitteluun lisää uudenlaisia mahdollisuuksia.

Opinnäytetyön tavoitteena oli suunnitella koru, jota voisi käyttää solmion korvaajana. Lisäksi kerätyn aineiston perusteella korun sisältämät henkilökohtaiset merkitykset, tarinat ja muistot tekivät siitä kantajalleen arvokkaan ja säilyttämisen arvoisen. Eli yhtenä lisätavoitteena oli suunnitella koru, johon olisi jo sisäänrakennettuna kantajalleen jonkinlainen merkitys, jota korun omistaja voisi mahdollisesti jatkojalostaa. Lisäksi oli tärkeää, että suunniteltavaan koruun saataisiin mahdollisesti sisällytettyä jollain lailla myös feministisiä piirteitä. Kohderyhmän haastattelun vastaukset huomioon ottaen ei kuitenkaan ollut mahdollista kovinkaan paljoa poiketa miesten perinteisestä maskuliinisuudesta ajattelusta. Haastattelujen perusteella korun materiaaliksi valikoitui hopea.

6.1 Ideointi ja luonnokset

Ilman tunnesidettä koruun koru koetaan vähäpätöisenä. Mikäli korua ei koeta itselle tärkeäksi se voidaan surutta heittää pois.

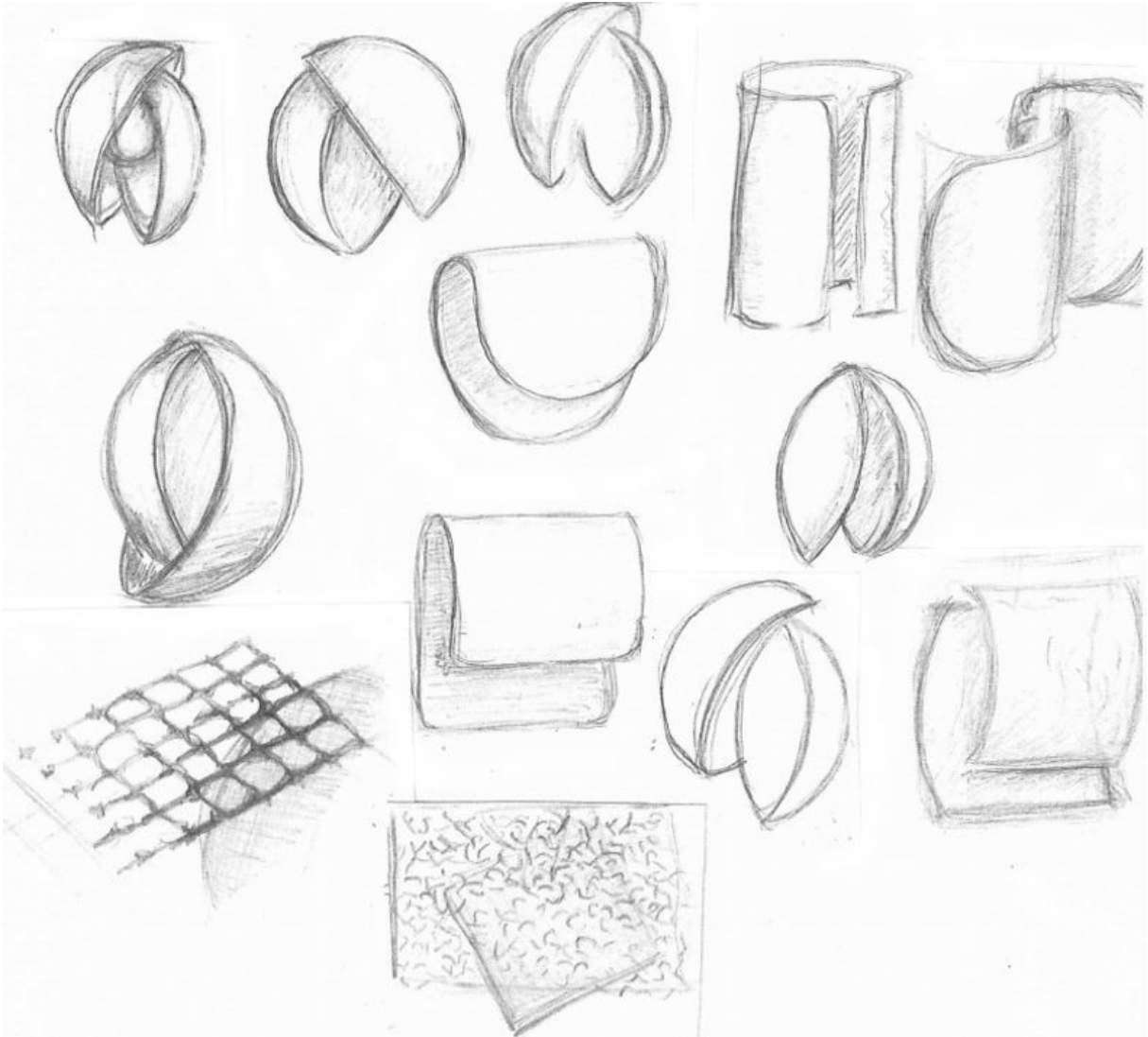
Yksi ideoinnin lähtökohta oli suunnitella koru, johon olisi jo sisäänrakennettuna kantajalleen jonkinlainen merkitys, jota korun omistaja voisi mahdollisesti jatkojalostaa. Lisäksi oli tärkeää, että suunniteltava koru sisältäisi jollain lailla myös feministisiä piirteitä maskuliinisuuden kärsimättä. Myös tietynlainen ajatus halusta pysyä näkymättömänä inspiroi.

Näkymistä ja näkymättömyyttä lähdin tarkastelemaan luonnon kautta. Kasvien siemenkodat ilmentävät ajatusta näkymisen ja näkymättömyyden vaihtelusta. Siemenkodat piilottavat siemenen ja antavat siitä viitteitä ulkopuoliselle katsojalle, lopulta paljastaen aikaansaannoksena. Laadin aiheesta moodboardin (Kuva 9) ja hahmottelin sen pohjalta eri muotoja (Kuva 10).

Kuva 9. Moodboard siemenkodat (Hare, 2006; Kat, 2007; Mansell, 2020; Wang, 2005; Ward, 2015; White, 2015; Wursten, 2005)

Kuva 10. Muodon hakua

Ideoinnin pohjalta syntyi miellelyhtymä arkipäivän esineisiin, jotka pitävät itse sisällään omistajansa valitsemia hänen tärkeiksi pitämiään asioita. Tällaisia esineitä voisivat olla vaikka: valokuva kansiot, jotka useimmiten kertovat perheen historiasta ja tärkeitä tapahtumista tai niihin on kuvattu tärkeitä esineitä, kuten lapsuuden leikkikalua leikkijän kanssa tai vaikkapa miehen omistama ensimmäinen auto; päiväkirja pitää sisällään usein salassakin pidettäviä henkilökohtaisia tarinoita; ihmisen kantaman laukun sisältö kertoo myös paljon omistajastaan. Aihetta visualisoin moodboardin avulla (Kuva 11).

Kuva 11. Moodboard (Helsingin uutiset, 2021; Iltalehti, 2021; Kähkönen, n.d.; Rautaportti, n.d.; Smith, 2021)

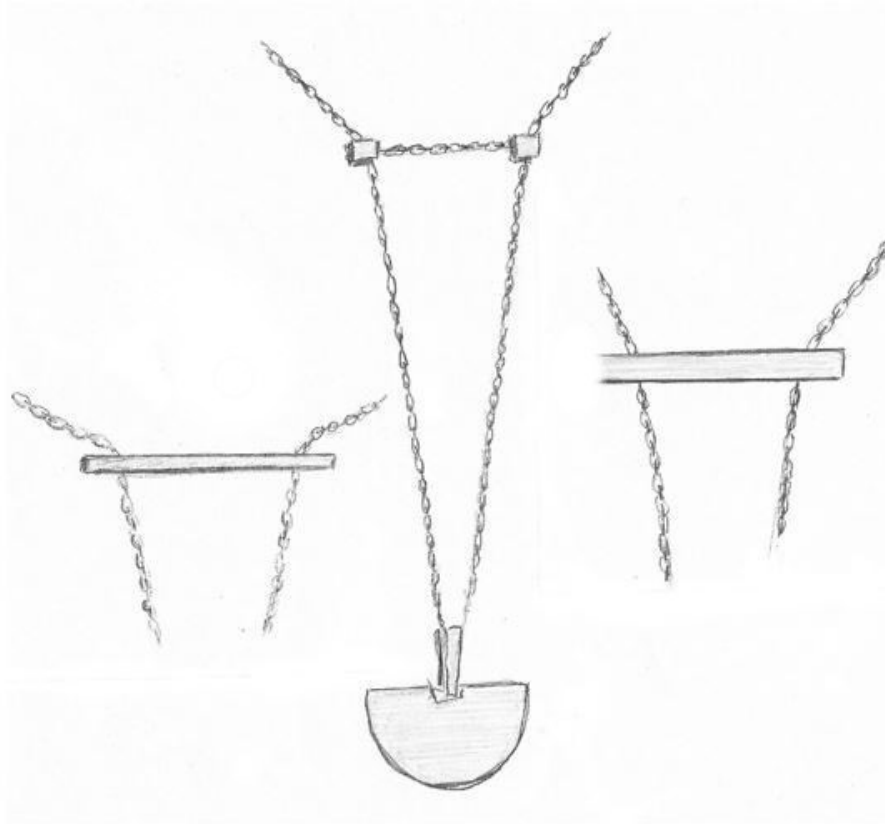
Moodboardin pohjalta muodostui ajatus miesten avattavasta medaljongista, jonka toteutuksessa olisi miehistä rouheutta, mutta sisältäisi feministisen näkökulman medaljongin muodossa, henkilökohtaisten merkitysten arkistona. Ajatusten pohjalta syntyi kolme koruluonnosta (Kuva 12).

Kuva 12. Medaljonki luonnoksia

Lisäksi oli ratkaistava vielä, miten opinnäytetyön pääkysymys eli millainen on koru, joka korvaa solmion toteutettaisiin. Rajauksena oli myös korun soveltuvuus käytettäväksi kauluspaidan taitekauluksen alla. Kuten jo bolo-solmio kappaleessa mainitsin, kyseisellä asusteella oli oma vaikutuksensa lopulliseen korusuunnitelmaan, sillä bolo oli myös alun perin tarkoitettu käytettäväksi taitekauluksen alla. Yritin löytää luonnostelun kautta sopivaa muotoa korun lukkomaiselle yläosalle (Kuva 13). Tehtävä tuntui melko haastavalta, koska lukko osan oli oltava melko huomaamaton, sillä toisin kuin bolo-solmiossa, jossa lukko on koristeellisin osa, suunniteltavan korun päähuomio on ketjun päässä olevassa medaljongissa. Lukko osuuden tehtävänä on ainoastaan muotoilla ketju paremmin sopivaksi kaulan juuren muotoon.

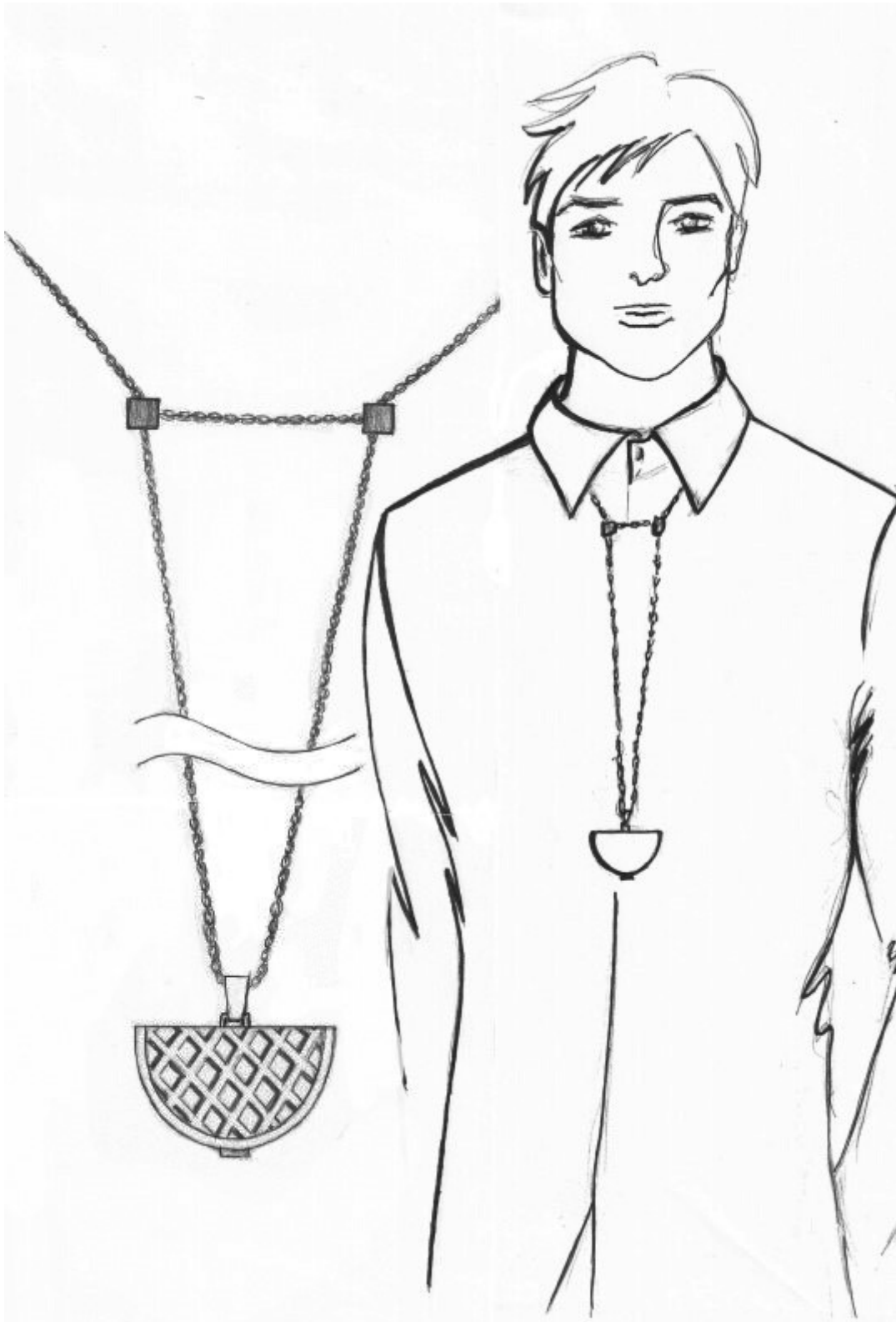
Kuva 13. Luonnoksia ketjun yläosasta

6.2 Valmis korusuunnitelma

Kaulalle ripustettava koru käsittää lähes puolipyöreän avattavan medaljonkiosan, hopeisen ketjun ja siihen kiinnittyvän hopeisen ketjumaisen ”lukko-osan” (Kuva 14). Korun suunnittelu on noudattanut pitkälti kohderyhmän edustajien näkemystä miesten koruista. Korun muoto on pelkistetty ja hieman rouhea, jota haastattelujen kautta saatu materiaalivalinta eli hopea korostaa. Koruun jo suunnitteluvaiheessa sisällytetty korun merkityksellisyys toteutuu avattavassa medaljongissa, jonka sisälle kantaja voi koota itselleen merkityksellisiä asioita. Suunnitelmassa medaljongin kannen ruutukuosi on hieman kolmiulotteinen, mutta eri pintavariaatioilla medaljongin ilmettä saa muutettua helposti. Korun ketjumainen lukko-osa on irrotettavissa, jolloin koru toimii perinteisenä riipuksena.

Kuva 14. Valmis korusuunnitelma

7 Pohdinta

Opinnäytetyön pääkysymys: Millainen on miesten koru, joka korvaa miesten käyttämän solmion? sai opinnäytetyön prosessin päätteeksi vastauksen. Korun suunnittelu noudatteli pitkälle opinnäytetyön haastattelusta saatua aineistoa. Haastattelussa kävi ilmi, että kaikki haastateltavat pitivät tärkeänä korostaa pukeutumisellaan omaa persoonallisuuttaan. Mielestäni onnistuin sisällyttämään suunnittelemani koruun kohderyhmän edustajien kaipaaman yksilöllisyyden. Lisäksi suunnitellun kaulakorun muotoilu noudattelee haastateltavien näkemystä miesten koruista, joita he kuvasivat muun muassa pelkistetyiksi, kookkaiksi, jalometallista tehdyiksi ja värittömiksi. Haastateltavat kaipasivat korulta myös jotain merkityksellisyyttä eli koruun kaivattiin jo suunnitteluvaiheessa sisällytettävän esimerkiksi jonkin tarinan tai symbolin. Opinnäytetyössä suunnitellun korun merkityksellisyys sisältyy medaljonkiin, jonka sisällön kantaja voi itse määritellä ja tehdä siitä sitä kautta itselleen merkityksellisen. Lisäksi medaljonki korun aiheena tuo siihen ripauksen piilotettua feminiinisyyttä viitaten sukupuolettoman pukeutumisen aiheeseen.

Opinnäytetyö prosessi oli aika haastava. Luulin tietäväni entuudestaan jo jotain pukeutumisesta ja koruista, mutta jouduin toteamaan hyvin nopeasti, etten tiennyt niistä juuri mitään. Pukeutumisen aineisto oli runsas mutta sisälsi erittäin pirstaleista tietoa, jota oli melko vaikea koota. Koruista taas aineistoa oli vähän ja aineisto toisti itseään eri lähteissä ja oli usein sekoitettuna korutaiteen yhteyteen. Vaikka olen kohtuullisen tyytyväinen loppu tulokseen, on todettava, että riipus, jonka suunnittelin, on parempi aivan pelkkänä riipuksena ilman yläosan ketjua. Ei siis ollut järkevää lokeroida korua solmion korvaajaksi, koska nyt ajateltuna, mikä tahansa valittua pukeutumistyyliä hyvin täydentävä ja persoonallinen koru ajaa saman asian. Enemmänkin olen tyytyväinen medaljonki ajatukseen miesten koruna.

Vaikka en ole täysin tyytyväinen lopputulokseen teoria osuus antoi tietoa sitäkin enemmän. Jotta ymmärsin muun muassa pukeutumisen ja korujen eri merkityksiä ja tehtäviä, jouduin käymään niiden teoriaa läpi melko kattavasti, huomattavasti enemmän mitä lopullinen opinnäytetyö sisältää. Katson saaneeni opinnäytetyön teon aikana melko hyvän perusteoriapohjan molemmista aiheista. Lisäksi opinnäytetyössä toteutui mielestäni hyvin Double Diamond muotoiluprosessi, sillä seuraava vaihe pohjautui aina täysin edellisestä

vaiheesta saatuun tietoon. Opinnäytetyöprosessi antoi lisää ymmärrystä siitä, miten monikerroksellinen tuote tai palvelu voi olla. Muotoilijan on kyettävä tarkastelemaan suunnittelemaansa tuotetta ja ymmärrettävä, miten monesta näkökulmasta ja funktiosta suunniteltavaa tuotetta voi ja tulisi kussakin tilanteessa tarkastella.

Haastatteluaineisto oli myös antoisa. Oli positiivista huomata, että kohderyhmän edustajat kiinnittivät paljon huomiota pukeutumiseensa, halusivat tulla huomatuksi, olla persoonallisia ja erottautua massasta, mikä tuki teoria-aineiston kautta saamaani näkemystä.

Haastatelluilla olisi halua käyttää yksilöllisiä ja persoonallisia koruja jos niitä olisi enemmän tarjolla, mikä taas antaa tilaa ja hyvät mahdollisuudet keskittyä jatkossa miesten korujen suunnitteluun ja kehittää niitä enemmän sukupuolettomaan suuntaan. Opinnäytetyön aikana sain uusia näkökulmia miesten korujen uudistamiseen ja saamani teoretiedon ansiosta uskon, että tulen hyödyntämään osaamistani, sillä koen että sillä saralla olisi uudistettavaa.

Lähteet

- Ahde-Deal, P. (2013). *Women and jewelry: a social approach to wearing and possessing jewelry*. [Väitöskirja, Aalto-yliopisto]. Noudettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-4709-6>
- Ahoniemi, P. (2000). Taidekokemuksesta Omaksi Vaatteeksi -vaatetuksen suunnitteluprosessi identiteetin rakentajana. Teoksessa R, Koskennurmi-Sivonen & A-M, Raunio (Toim.). *Vaatekirja* (ss. 77-108). Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos.
- Aitio, T. (8. 2 2020). "Kravatti katosi, mitä tilalle? Paljaan kaulan kaveriksi on uusia vaihtoehtoja". Kauppalehti opitio. Haettu 5.5.2021 osoitteesta <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/kravatti-katosi-mita-tilalle-paljaan-kaulan-kaveriksi-on-uusia-vaihtoehtoja/3f261cab-1569-405c-96d4-7103ff783d5c>
- Anttalainen, R. (2000). Työvaatteen kaavoitus -esimerkinä yksilölliset haalarin kaavat. Teoksessa R, Koskennurmi-Sivonen & A-M, Raunio (Toim.). *Vaatekirja* (ss. 175-196). Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos.
- Bearbrand. (13.7.2020). *Bolo tie*. Haettu 10.5.2021 osoitteesta https://www.bearbrand.com/blogs/urbanbeardsman/bolo-tie?_pos=1&_sid=602139798&_ss=r
- Beautyhtgetrid. (n.d.). *Bolo* [kuva]. Haettu 27.4.2021 osoitteesta <https://beauty-fi.htgetrid.com/galstuki/bolo/>
- Coloria. (30.5.2021). *Turkoosi*. Haettu 15.6.2021 osoitteesta <https://www.coloria.net/tarinat/turkoosi.htm>
- CTV news. (4.3.2020). *Harry Styles reveals how he got away during a knifepoint mugging* [kuva]. Haettu 8.5.2021 osoitteesta <https://www.ctvnews.ca/entertainment/harry-styles-reveals-how-he-got-away-during-a-knifepoint-mugging-1.4837959?cache=almpngbro%3FcontactForm%3Dtrue>
- Design council. (2015). *What framework innovation design councils evolved double diamond*. Haettu 15.6.2021 osoitteesta <https://www.designcouncil.org.uk/news-opinion/what-framework-innovation-design-councils-evolved-double-diamond>
- gTie. (2021). *Ready made collection*. [Päivitys]. Facebook. <http://gtiefi.whpro5-hki1.hosting.fi/projects/#readymadecollection>
- Haapala, V. (30. 12 2018). "Miten pukeutua kuin ikäisensä? kysymyksessä lähinnä naisten ongelma: "Nuoruuden hehku ja kehon kiiteys katoavat". MTV uutiset. Haettu

- 3.5.2021 osoitteesta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/miten-pukeutua-kuin-ikaisensa-kysymyksessa-lahinna-naisten-ongelma-nuoruuden-hehku-ja-kehon-kiinteys-katoavat/7173098#gs.25iwsb>
- Halminen, L. (9. 2 2021). *"Maoripoliitikko heitettiin ulos Uuden-Seelannin parlamentista: Piti kolonialistiseksi hirttosilmukaksi kutsumansa kravatin sijaan perinnekorua"*. Helsingin sanomat. Haettu 3.5.2021 osoitteesta www.hs.fi/ulkomaat/art-2000007793232.html
- Hare, S. (valokuvaaja). (2006). *Seed pods* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta <https://www.flickr.com/photos/stegokitty/142093959/>
- Helsingin uutiset. (4.3.2021). *Paikalliset* [kuva]. Haettu 20.7.2021 osoitteesta <https://www.helsingin uutiset.fi/paikalliset/3891858>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (1996). *Tutki ja kirjoita*. Tammi
- Holopainen, E. (valokuvaaja). (2016). *Brand Bible* [kuva]. Haettu 12.5.2021 osoitteesta http://gtiefi.whpro5-hki1.hosting.fi/wp-content/uploads/2017/04/gTIE_Brand Bible2016.pdf
- Honkavaara, N. (2000). Pukeutumisen kontekstuaalisuus. Teoksessa R, Koskenurmi-Sivonen & A-M, Raunio (Toim.). *Vaatekirja* (ss. 269-288). Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos.
- Iltalehti. (9.8.2021). *Muoti* [kuva]. Haettu 10.8.2021 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/muoti/a/2fe9cca3-a319-421b-a72d-f44182ca556b>
- Kachina House. (6.6.2021a). *A brief history of native American bolo ties*. <https://blog.kachinahouse.com/a-brief-history-of-native-american-bolo-ties/>
- Kachina House. (6.6.2021b). *A brief history of native American bolo ties* [kuva]. <https://blog.kachinahouse.com/a-brief-history-of-native-american-bolo-ties/>
- Kansonen, I. (1. 4. 2021). *Harva tekee sukupuolitietoista markkinointiviestintää, vaikka sukupuolen moninaisuus on todellisuutta: "Yrityksillä ei ole varaa sulkea ketään ulkopuolelle"*. MarkkinointiUutiset. Haettu 3.5.2021 osoitteesta <https://www.markkinointi uutiset.fi/artikkelit/harva-tekee-sukupuolitietoista-markkinointiviestintaa-vaikka-sukupuolen-moninaisuus-on-todellisuutta-yrityksilla-ei-ole-varaa-sulkea-ketaan-ulkopuolelle>
- Kat, K. (valokuvaaja). (2007). *Seeds* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta <https://www.flickr.com/photos/kitty-kat/509528673/>

- Koskennurmi-Sivonen, R. (2000). Vaatetus,pukeutuminen ja muoti -ero ja erottamattomuus. Teoksessa R, Koskennurmi-Sivonen & A-M, Raunio (Toim.). *Vaatekirja* (ss. 1-16). Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos.
- Koskennurmi-Sivonen, R. (2012). *Johdatuksia pukeutumisen tutkimukseen*. (Tekstiilikulttuuriseurauksen julkaisuja, nro 6/2012). Noudettu osoitteesta <http://hdl.handle.net/10138/39202>
- Kähkönen, E. (valokuvaaja). (n.d.). *Pitkät* [kuva]. Haettu 20.7.2021 osoitteesta <https://animaliamedia.fi/kategoria/pitkat/>
- Körkkö, H. (31. 12 2020). *Vaatteella ei ole sukupuolta*. Helsingin sanomat. Haettu 3.5.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/nyt/art-2000007691814.html>
- Lehnert, G. (2001). *1900-luvun muodin historia*. (N. Kirsi, Käänt.). Könemann.
- Luutonen, M. (2000). Virkattuja käsineitä käyttöön ja näyttöön. Teoksessa R, Koskennurmi-Sivonen & A-M, Raunio (Toim.). *Vaatekirja* (ss. 225-248). Helsingin yliopiston kotitalous- ja käsityötieteiden laitos.
- Luutonen, M. (2007). *Tuotesuhteita: Pohintoja ihmisistä ja tuotteista*. Akatiimi Oy.
- Maisey, S. (11.10.2018). *From cowboy stample to high fashion favourite the evolution of the bolo tie*. *The National*. Haettu 3.6.2021 osoitteesta www.thenationalnews.com/lifestyle/luxury/from-cowboy-stample-to-high-fashion-favourite-the-evolution-of-the-bolo-tie-1.779521
- Mansell, F. (valokuvaaja). (2020). *Pods* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta https://www.flickr.com/photos/francis_mansell/49490358967/
- MTV uutiset. (10.2.2021). *Maorien kansanedustaja kieltäytyi pitämästä solmiota - siirtomaahirttosilmukka aiheutti kohun Uuden Seelannin parlamentissa*. Haettu 5.5.2021 osoitteesta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/maorien-kansanedustaja-kieltaytyi-pitamasta-solmiota-siirtomaahirttosilmukka-aiheutti-kohun-uuden-seelannin-parlamentissa/8061766#gs.8pc2jj>
- Määttänen, J. (17. 11 2020). *Poptähti Harry Styles teki historiaa esiintymällä Voguen kanssa mekossa, mutta joillekin konservatiiveille se oli jo liikaa: "Tuokaa miehet takaisin"*. Helsingin sanomat. Haettu 5.5.2021 osoitteesta <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007623367.html>
- Pahlman, H. (2016). *Suomalainen koru*. Tammi.

- Penttilä, P. (5. 3. 2021). *Ylänappi auki*. Suomen kuvalehti. Hettu 29.4.2021 osoitteesta <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/kravatti-tekee-kuolemaa-jota-etatyovauhdittaa-sitten-on-jan-erola-jolla-on-yli-tuhat-solmiota/>
- Rautaportti. (n.d.). *Mustia kukkia nahkakantinen muistikirja* [kuva]. Haettu 20.7.2021 osoitteesta https://rautaportti.fi/tuote/mustia-kukkia-nahkakantinen-muistikirja-2/?gclid=CjwKCAjwpMOIBhBAEiwAy5M6YMKoBY8agahHpkAJCx1dVrl6P7SPgohUtQFchZ1K-HxU2L4BWWRRWRoCqYYQAvD_BwE
- Ruutiainen, P. (2012). *Onko puhelinkoppi koru?. Nykykoru taiteen kentällä*. [Väitöskirja, Lapin yliopisto]. Noudettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-484-569-4>
- Simelius. (valokuvaaja). (n.d.). *Gtie* [kuva]. Haettu 5.5.2021 osoitteesta <https://simeliussimelius.com/portfolio-simelius/gtie/?id=19>
- Smith, P. (2021). (valokuvaaja). *Moda uomo accessori* [kuva]. Haettu 20.7.2021 osoitteesta <https://style.corriere.it/moda/accessori/moda-uomo-2021-modu-uomo-accessori/?foto=5#gallery>
- Wang, J. (valokuvaaja). (2005). *Chinese lantern plant* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta <https://www.flickr.com/photos/pcfannet/6812973122/>
- Ward, J. (valokuvaaja). (2015). *Seed pod* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta <https://www.flickr.com/photos/bamboosage/19543111099/>
- White, T. (valokuvaaja). (2015). *Seeds* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta <https://www.flickr.com/photos/theopendoor/22661057042/>
- Wursten, B. (valokuvaaja). (2005). *Pictures of fruits taken* [kuva]. Haettu 21.5.2021 osoitteesta https://www.zimbabweflora.co.zw/speciesdata/image-display.php?species_id=152390&image_id=4
- YLE. (19.11.2020). *Uutiset* [kuva]. Haettu 25.4.2021 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-11655541>

Liite 1: Haastattelu kysymykset

Kaikissa kysymyksissä voi valita useammankin vaihtoehdon

1. Mitä tavoitteet pukeutumisellasi julkisissa vapaa-ajan tilanteissa?
 - a. Herättää huomiota
 - b. Osoittaa persoonallisuuttani
 - c. Sulautua joukkoon
 - d. Olla huomaamaton
 - e. En kiinnitä pukeutumiseeni huomiota
 - f. Muuta mitä? _____

2. Miten pukeudut muiden seurassa työtilanteissa?
 - a. Huomiota herättävästi
 - b. Persoonallisesti
 - c. Myötäillen muiden pukeutumista
 - d. En kiinnitä pukeutumiseeni huomiota
 - e. Muuta mitä? (esimerkiksi osoittaakseni luotettavuutta, ammattitaitoa) _____

3. Millaisissa tilanteissa käytät solmiota?
 - a. Iloisissa juhlatilaisuuksissa (esimerkiksi ristiäiset, häät)
 - b. Hautajaisissa
 - c. Juhlapyhinä (esimerkiksi äitienpäivä, joulukuukuu)
 - d. Arkena
 - e. Ravintolailtana
 - f. Töissä
 - g. Muualla missä? _____

4. Miksi käytät edellä valitsemissasi tilanteissa solmiota?
 - a. Kunnioittaa tilaisuutta
 - b. Muutkin käyttävät
 - c. Pidän solmioista
 - d. Sopii tyyliini
 - e. Muu mikä syy? _____

5. Mikäli et käytä lainkaan solmiota niin miksi? _____

6. Mitä koruja käytät tai jos käyttäisit niin mitä? (esimerkiksi sormus, kaulakoru, rannekoru, rannekello, korvakorut) _____

7. Miten olet saanut käyttämäsi korut?

- a. Lahjaksi
- b. Itse ostettu
- c. Peritty
- d. Miten muuten? _____

8. Millaisia käyttämäsi korut ovat?

- a. Onnea tuovia koruja
- b. Muistoja sisältäviä koruja
- c. Muotikoruja
- d. Muita mitä? _____

9. Millaisen korun haluaisit itsellesi (arvostat)?

- a. Omaan sukuun liittyvän perintökorun
- b. Muistoja sisältävän korun
- c. Ostetun korun, jolla on tarina
- d. Muotikorun
- e. Muun minkä? _____

10. Jos ostaisit itse korun itsellesi niin millainen se olisi?

- a. Samanlainen kuin muillakin ystävilläni
- b. Viimeisintä muotia
- c. Huomiota herättävä
- d. Yksilöllinen
- e. Muu mikä? _____

11. Luettele adjektiiveja, jotka kuvaavat miesten korua

(esimerkiksi materiaali, koko, ulkonäkö) _____

12. Mitkä seuraavista olisivat mieleisiä korujesi materiaaleja?

- a. Metallit
- b. Nahka
- c. Keramiikka
- d. Puu
- e. Lasi
- f. Viljellyt valkoiset helmet
- g. Puiset helmet
- h. Tekstiilit (esimerkiksi huopa)
- i. Paperi
- j. Muu mikä? _____

13. Onko naisten ja miesten koruissa eroavaisuuksia? Jos on niin mitä? (esimerkiksi muodot, aiheet, materiaalit) _____

14. Mistä tiedät, kummalle sukupuolelle koru on suunniteltu?

- a. Mainonnan avulla
- b. Olen nähnyt kumpi sukupuoli sitä käyttää
- c. Korun muotoilusta, ulkonäöstä
- d. Korun materiaalin valinnasta
- e. Asialla ei ole väliä, jos pidän korusta niin käytän sitä
- f. Muusta mistä? _____

